

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titvlvs XIV. De Consanguinitate & Affinitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63255)

cestus per copulam carnalem ad generationem ex
le aptam & consummatam perfectus sit, per textum
canon. *extraordinaria. caus. 35. q. 2. § 3. iunctâ glossa.*,
verbo impedire; & ut sit admissus scienter.

QUÆRES 5. An dictæ constitutiones ho-
diedum adhuc obtineant? Respond. Etsi pri-
vatio juris exigendi debitum à conjugē, & impedi-
mentum dirimens quod à sponso cum sponsæ con-
sanguineâ contrahi diximus, hodierno etiam usu
recepta sint, pœnatamen quæ incestuosos in per-
petuum à Conjugio repellit probabilius consuetu-
dine sublata est. *Sancb. l. 7. disp. 17. num. 8.*

TITVLVS XIV.

De

Consanguinitate & Affinitate.

QUÆRES 1. Quid sit Consanguinitas? Re-
spond. Consanguinitas à sanguinis unitate
dicta, est *vinculum vel propinquitas personarum,*
ab eodem stipite vel genitore propinquo per carnalem pro-
pagationem descendantium. Dicitur ab eodem stipite pro-
pinquo, quia si sufficeret descensus à stipite remoto,
omnes homines utpote unius Adæ posterī, consan-
guinei forent, quod non est utpote cum ad consan-
guinitatem requiratur unitas, & communicatio ejus-
dem sanguinis, idem autem Adami sanguis in tot
homines diffusus, non censeatur amplius moraliter
existere, ut hi in eodem communicare possint.

QUÆRES 2. Quænam in consanguinitate
in ordine ad scienda matrimonii impedimenta, ob-
servanda sint? Resp. in consanguinitate duo sunt
observanda, videlicet lineæ, & linearum gradus;
Lineæ

Linea est connexio personarum ab eodem stipite descendendum continens diversos gradus, & cognationes distinguens; gradus autem est distantia unius personæ ab altera. quæ cognoscitur, an & quantum personæ ex duobus vel pluribus consanguineis propior sit stipiti communi.

QUÆRES 3. Quotuplex sit linea? Respond. Linea est duplex, *recta* nimirum & *transversa*. Linea *recta* continet illas personas tantum, quæ vel mediatè vel immediatè sunt genitores & genitæ, scilicet patrem avum matrem, filium nepotem & sic usque in infinitum ascendentes & descendentes, quæ lineæ in quantum genitores continet, *ascendens* dicitur, quatenus autem genitos comprehendit *descendens* vocatur; in lineâ *ascendente* continentur, pater, mater, avus, avia, proavus, proavia, abavus, abavia, atavus, atavia, tritavus, tritavia, reliqui ultra hos in lineâ ascendente positi generali vocabulo majores appellantur. In lineâ *descendente*, sunt filius filia; nepos neptis, pronepos proneptis, abnepos abneptis, atnepos atneptis, trinepos trineptis, reliqui qui sunt infra hos posterii dicuntur. Linea *transversa* vel *collateralis* continet Consanguineos, qui etsi omnes ab uno communi stipite proveniant, nullus tamen ab altero procedit, sed genitus est: tales sunt *fratres & sorores, patruelis & consobrini*.

QUÆRES 4. Quotuplex sit linea transversa? Respond. Est duplex, *æqualis* & *inequalis*; *æqualis* linea est, quando consanguinei ab uno stipite æquali graduum numero distant. v. gr. duo fratres quorum uterque *duobus* gradibus à stipite est remotus: *inequalis* est, quando nimirum consanguinei à

communi

communi stipite inæquali numero graduum distant;
v. gr. frater & fratris filius, quorum ille uno iste au-
tem duobus gradibus distat à stipite communi.

QUÆRES 5. Qualiter in praxi schema
consanguinitatis facile formari possit? Respond.
Pro formando schemate Consanguinitatis, & com-
putandis gradibus, ut sciatur quantum una persona
distet ab alterâ, à Canonistis tres regulæ statuuntur.
Prima pro lineâ rectâ, reliquæ duæ pro transversâ.
Regula prima est. In lineâ rectâ tot sunt gradus quot
sunt generationes, sive tot sunt gradus, quot sunt perso-
ne stipite dempro; sic pater & filius sunt in primo gra-
du, quia inter ipsos intercedit tantum una generatio,
avus & nepos sunt in secundo gradu, quia duæ in-
tercedunt generationes. Ratio Regulæ est quia
totum Consanguinitatis fundamentum est carnalis
propagatio, seu generatio; quotiescunque igitur
intervenit nova generatio, exurgit nova quædam
habitus seu relatio in consanguinitate, quæ nihil
aliud est quam novus gradus, quæ regula in utroq;
jure locum habet. *Altera regula* pro lineâ trans-
versâ æquali est hæc; quoto gradu uterque consangu-
ineorum distat à stipite, toto distant inter se, sic duo fratres
sunt conjuncti in primo gradu, quia uterque uno
gradu distat à stipite, qui & utriusque parens; duo
consobrini conjuncti sunt in secundo gradu, quia
uterque duobus gradibus à communi stipite, videli-
cet ab avo suo distat & sic de reliquis loquendo. *can.*
ad sedem & can. parentela. c. 35. q. 5. Ratio regulæ est
quia consanguinei eatenus conjuncti sunt, quate-
nus uniuntur in eodẽ stipite; Ergo à se invicem non

F f

magis

magis aut minus distare debent quam ab ipso stipite. *Tertia Regula* servit pro linea transversâ inæquali; & est talis: quoto gradu remotior distat à stipite, toto distant inter se; Sic frater & fratris filius, in secundo gradu conjuncti sunt, quia fratris filius duobus gradibus à stipite comuni videlicet avo suo distat; Ratio hujus regulæ eadem est, quæ prioris; cum enim tota ratio conjunctionis sit unio in stipite, non possunt inter se esse conjunctiores quam sint ipsi stipiti; atque si ratio proximioris gradûs habenda esset, & non remotioris, tunc remotior esset proximior consanguineo suo in lineâ transversâ quam ipsi stipiti, quod rationabiliter dici non potest.

QUÆRES 6. An quoad computationem graduum, inter jus Canonicum & Civile sit aliqua differentia? Resp. Differentia inter jus Canonicum & Civile, quantum ad graduum computationem in lineâ rectâ, nulla est, in lineâ autem transversâ æquali & inæquali est hæc; quod non attenda Regula Canonica superius tradita computentur gradus secundâ numerum personarum per novam generationem accedentium, sicut in lineâ rectâ, ita ut tot sint gradus quot sunt personæ stipite dempto; & hoc jure fratres non sunt in primo sed secundo gradu; nepos ex fratre, patruo suo est in tertio gradu, quia hæc conjunctio constituitur tribus personis scil. patruo, ejus fratre, & fratris filio, avo, qui est stipes, sublato. Ex quo patet ratio, cur hoc jure non fiat distinctio lineæ æqualis & inæqualis; cum enim singulæ personæ adiciant novum gradum non est opus utriusque distantiam à stipite seorsim considerare, sed sufficit si sciatur quoto gradu uterque simul

simul sumptus à stipite distet, sive quod idem est, sufficit scire, quot intervenerint generationes. aliter res se habet de iure Canonico, quo non singulæ personæ seorsim sed duæ simul unum gradum constituunt, inter quas cum una longius distare possit à stipite quàm altera, non constituendo novum, sed manendo intra eundem gradum, servare non poterat regula quod tantum distent inter se, quantum uterque distaret à stipite, sed alia adhiberi debebat; quæ necessitas SS. Canones coegit, lineam transversam in æqualem & inæqualem bipartire: Ratio autem differentiæ inter utrumque jus est ista, quod ius Civile computet gradus in ordine ad tutelæ & successiones hæreditarias, in quibus locum habet regula *proximior gradu potior iure*. Jus autem Canonicum consideret conjunctionem personarum in ordine ad contractum matrimonialem, qui cum necessario debeat esse inter duos, hinc gradus hoc iure considerantur non absolute sed respectivè, sive cum relatione ad aliam personam, in qua ponitur impedimentum matrimonii, ex quo fit ut duæ personæ non nisi unum gradum constituant.

QUÆRES 7. Qualiter consanguinitas matrimonium dirimat? Respond. Pro dignoscendo duplex tibi serviet decisio.

Decisio prima, matrimonium in linea rectâ est prohibitum in infinitum, ita ut si Adam ad vitam rediret, non reperiret, quacum matrimonium contraheret; quæ est sententia communis DD. contra Sanchez. & paucos alios. Probatio desumitur ex iure Civili. §. *Ergo non omnes Insti. de nupt. l. 53. & fin ff. de ritu nupt. ubi matrimonium inter ascendentes & descendentes disertè prohibetur usque in infinitum;* quæ Ju-

ris Civilis dispositio cum in Jure Naturali fundetur, non tantum non reperitur correctâ, sed potius tacite & etiam expresse à Nicolao I. ad consulta Bulgarorum cap. 39. est approbata, cum *cit. cap.* Pontifex consultus respondeat, impedimentum consanguinitatis in lineâ rectâ extendi in infinitum, confirmatur id ex *cap. fin. h. t.* ubi dicitur matrimonium contrahi posse à consanguineis lineæ transversæ in quinto gradu, ergo non malè infertur id à consanguineis lineæ rectæ in tali gradu contrahi non posse.

Dices; Impedimentum Consanguinitatis olim extendebatur ad septimum gradum inclusive, nunc autem per *cap. non debet.* ad quartum tantum gradum restrictum est, nec fit in istâ restrictione distinctio inter lineam rectam & transversam; Ergo nec nos distinguere debemus. Respond. *Cap. cit.* loquitur tantum de Consanguineis lineæ transversæ, quia de restrictione impedimenti consanguinitatis non absolute, sed quoad consanguineos lineæ transversæ tantum agebatur in Concilio Lateranensi ibi relato, ut patet ex actis Concilii, & ex contextu, capituli. *Fagn. hic num. 31.* adeoque ejus dispositio ad Consanguineos lineæ rectæ non est extendenda.

Decisio secunda, Matrimonium in lineâ transversa est prohibitum usque ad quartum gradum inclusive, sive æquali, sive inæquali *cap. fin. h. t.* secundum regulam superius assignatam quod quoto gradu remotior distat à stipite, toto distent inter se; quæ est regula generalis canonica, licet Camera Romana aliam tradat regulam, secundum quam non remotioris tantum sed & proximioris consanguini-

nei est habenda ratio, ita ut hodie frater & fratris filius non amplius sint in secundo gradu, sed in secundo attingente primum, quam regulam Romanæ curia in concedendis dispensationibus hodiè strictissimè observare solet.

QUÆRES 8. Quid sit Affinitas? Resp.

Affinitas est propinquitas personarum, ex copulâ carnali cum cognatâ alterius habitâ proveniens. Ejus fundamentum est ratio sanguinis; Cum enim vir & mulier per copulam carnalem perfectam fiant una caro juxta illud *Matth. 5. erunt duo in carne unâ* consanguinei unius ad fines quasi alterius accedunt *l. non facile ff. de grad. affinit.* ideoque illius affines vocantur.

QUÆRES 9. Quid requiratur ut contrahatur affinitas? Respond. Requiritur copula perfecta; sive licita fuerit sive illicita, nec sufficit matrimonium ratum tantum; Ex hoc enim publica honestas oritur, non affinitas, quæ tamen honestas publica etiam post Trident ad quartum gradum inclusive extenditur; cum *Trid. sess. 24. c. 3. de reform. matrim* loquatur tantum de impedimento publicæ honestatis nato ex sponsalibus, adeoque constitutio illa juris antiqui, quoad publicam honestatem ex matrimonio rato ortam in suo vigore manet, nec correctâ dicitur.

QUÆRES 10. Qualiter computentur gradus affinitatis? Respond. Gradus affinitatis non aliter computantur, atque gradus consanguinitatis & ad cognoscendam eorum distantiam unica servit regula quæ dicit, in eo gradu aliquem esse affinem uxoris, in quo est consanguineus mariti, & vicissim in eo gradu esse aliquem affinem mariti, in quo est consanguineus uxoris. Ratio

hujus regulæ est, quia totum fundamentum affinitatis est ratio sanguinis, quo sicuti cognati mulieris, ipsi mulieri conjuncti sunt, ita etiam marito, qui una cum muliere caro effectus est, conjunguntur. Ergo marito nec plus nec minus possunt conjungi ut affini, quam conjuncti sint foeminae ut consanguineæ; Ergo utrinque servanda est eadem graduum computatio *dixi marito, qui una caro cum muliere effectus est*; quia hæc identitas carnis per commixtionem corporum, qua unus alterius sanguinem cum suo confundit, & hoc sensu participat; est tota ratio affinitatis: ex quo colligitur, cur consanguinei uxoris fiant affines marito tantum & vicissim, ipsi vero consanguinei inter se affines non fiant *cap. 5. h. t.* quia sola mulier per commixtionem participat sanguinem sui mariti, qui est idem cum sanguine suorum consanguineorum, hinc sola mulier fit affinis; quem sanguinem cum non participant consanguinei ipsius, etiam non est ratio eos cum consanguineis mariti connectendi; quod idem de consanguineis uxoris respectu mariti dicendum.

QUÆRES II Qualiter affinitas matrimonium dirimat? Respond. Ex affinitate oritur impedimentum dirimens matrimonii; quod olim quidem ad septimum usque gradum non aliter ac Consanguinitas extendebatur, *con nullum caus. 35. q. 3.* hodie tamen affinitas orta ex copulâ conjugali quartum gradum non excedit; ideoque affines in quinto & reliquis gradibus valide & licite conjunguntur, quæ vero ex copulâ illicitâ oritur, matrimonium usque ad secundum solummodo gradum inclusive dirimit. *Trid. sess. 24. cap. 4. de reform. matrim.*

QUÆ.

QUÆRES 12. An & qualiter matrimoni-
um à consanguineis vel affinibus contractum irri-
tetur? Respond. Matrimonium in gradu consan-
guinitatis vel affinitatis prohibito contractum, est
ipso jure nullum; intellige nisi cum contrahentibus
fuerit dispensatum.

QUÆRES 13. Quænam ad validam dis-
pensationem requirantur? Respond. Duo requi-
runtur, potestas in dispensante, & causa legitima
ex parte impetrantis. Potestas residet penes eum,
qui legem tulit, ac propterea in iis, quæ juris natu-
ralis sunt vel divini, nec ipse Pontifex dispensare po-
test, in iis autem quæ sunt juris positivi canonici di-
spensat solus Pontifex, & in duobus casibus Episco-
pus. Primus casus est, quando vel expressè vel tacitè
Episcopo conceditur facultas dispensandi; Secun-
dus casus est, quando ex casu Papali fit Episcopalis,
quod tum fit quando Pontifex adiri nequit, sive ob
paupertatem supplicantium, sive ob aliud justum
impedimentum, ut communiter tradunt Doctores.
Quæ autem sit causa justa arbitrio dispensantis re-
linquitur, ex generali regulâ, quod ea quæ in jure
determinata non sunt, arbitrio judicis relinquan-
tur; & hinc si causa allegata falsa fuerit, etiam
gratia impetrata nulla erit.

His observatis Arborem sive schema tam consan-
guinitatis quàm affinitatis facilè formabis; Ejus-
que Exemplar in obviis auctoribus pas-
sim reperies.

